

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ :

на годину	6 дин.
за пола године	3 дин.
за стране земље на годину	9 дин.

Уторақ 29. Маја 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општни-
ски суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЂАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ОПШТА КОРИСТ

Од онога доба, кад је први пут покренуто питање о извршењу првенствено потребних рефорама у Београду, па до последњих дана, било је и у јавним грађанским круговима и у штампи, сувиче прекора, што представништво општине једном у истини не прилази стварним радовима, извођењу тако названих „великих послова.“ На првом месту лоше здравствене прилике, које су истина поникле из раније, али у којима смо без нужде проживели ако не више оно читав деценијум, одавна су императивно налагале да се не губи ни часак, него живо приђе извршењу бар онога што је најпотребније. Тако није урађено, а данас је од споредне важности говорити о томе јесу ли и какви узроци стојали на путу да представништво општине развије своју радњу снажно и брзо. Место тога, да се задржимо на једноме другом факту.

Два су пута којима су се у извршавању својих рефорама служили други, до сада уређени европски градови. Једним, радови су предузимани лако и брзо, без великог претходног испитивања: да ли ће корисније бити да се посао сврши на један или други начин. Пошто — пото, хтело се што пре доћи до користи од установе, па се није губило време, као што се није ни бојало предавати радове у повластицу склапаним предузимачким удружењима на несравњено велику корист њихову. Другим путем, радовима се приступа тек тада, кад се посвршавају претходни послови, кад је ма у најужем оквиру испитано што је било нужно, и на тај начин постављено основно уверење, да ће између проучаваних, изабрани пут бити рационалнији, стати мањих жртава а донети већих и сигурних користи.

Нема сумње да први пут брже циљу води, и њиме се донекле оправдано морају служити градови, који теже, или којима припада право, да постану културно-национални или економско-трговински центри.

С овог гледишта требало је дакле и представништво нашега града реформе што пре да предузме и што скорије их изведе; али када тако није урађено, накнаду ваља гледати у томе, што се данас у извршење рефорама неће улетети, него ће се извођењу њиховоме приступити на основу претходних довољних студија, и то не посредством повлашћених друштава или појединих лица, него у сопственој управи.

За сваког грађанина ово може бити само пријатан факат, у толико више, што је на овај начин створена могућност да се реформе изведу са што мање жртава, дакле и са мање терета на грађанство.

реформа могућност да се реформе изведу са што мање жртава, дакле и са мање терета на грађанство.

*

Ми се добро сећамо колико је много замерања било „што преставништво с реформама оклева“, а исто се тако сећамо да је партијска тесногрудност врло често спречавала да се дође до опште сагласности чак и у решавању чисто општинских питања, подједнако важних за све кругове грађанства.

Данас преставништво престонице излази пред грађанство са предлозима да и збор општински одобри, да се извршењу рефорама може приступити на основу изведених студија, посвршаваних претходних послова, пројектованих сигурних финансијских извора, и по реду и плану који је начелно утврђен.

Пут је овај за који се и грађанство на раније држаним конференцијама изјаснило; али независно од тога са колико више сагласности на данашњем збору буде донесено решење, значиће да је толико већа грађанска готовост, да се у решавању локалних питања, подједнако значајних за све нас, иде једино за девизом: *општа корист*.

ИЗВЕШТАЈ

ТЕХНИЧКО-ФИНАНСИЈСКЕ КОМИСИЈЕ ОДБОРУ БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНЕ

(НАСТАВАК)

2. Кланица

Да садања кланица не одговара ниуколико потреби Београда, и сувременим здравственим захтевима, како по њеном уређењу, тако и по месту гди је подигнута, знају добро сви Београђани, а најбоље становници дунавског и палилулског краја.

Из оправданих санитетских разлога, надзорна власт наредила је, да се садања кланица измести, и на згоднијем месту сагради, с тога београдска општина хтела не хтела мора градити нову кланицу, а кад је већ гради, треба да је сагради тако, да она одговара свима модерним захтевима једне уређене кланице.

Грађење модерне кланице стаће општину прилично новаца, али поред тога што ће сви касапи добити прилику да заклану стоку уреде и прераде (као што треба, а јевтиније но данас, потребне суме за плаћање интереса и отплате, неће пасти на терет општинског буџета, јер се кланице свуда, где год су подигнуте, саме својим приходима исплаћују; а осим тога и приход од касапске аренде биће знатно већи, кад се сагради модерна кланица, јер ће тада бити са свим

забрањено клање стоке по вароши, па ће се аренда много тачније и савесније наплаћивати, и неће моћи бити оволиког криумчарења колико га данас има.

Како немамо израђен план и предрачун за нашу будућу кланицу, то да би одредили суму која ће нам требати за њу, употребићемо званичне податке о томе: шта су стале кланице у другим европским варошима, које су по броју становника и осталим приликама са Београдом сличне. Из следеће таблице, у којој су изложене цене обухватиле све суме издате за набавку земљишта, за зидање зграда, набавку и намештање свог прибора са машинеријом, равнање земљишта и грађење потребних путова, види се колико су стале кланице у тим варошима, тако:

БРОЈ	МЕСТО	БРОЈ СТАНОВНИКА	КЛАНИЦА ЗАУЗИМУ ПОВРШИНУ У АРИМА	КОЉЕ СЕ ГОДИШЊЕ			УКУПНА ЦЕНА У ДИНАРИМА
				КРУПНЕ СТОКЕ	СИТНЕ СТОКЕ	СВИЊА	
1	Бохум	29000	64.8	2616	7837	4722	283875
2	Лигниц	31000	56.2	2203	13653	7205	235000
3	Ерфурт	48000	93.8	6000	25000	12000	436621
4	Базел	52000	140.0	5819	9710	6444	462000
5	Диселдор.	80700	92.0	7491	15361	11288	592500
6	Штрасбург	100000	75.25	9700	29020	20000	321997
8	Београд	40000	?	694	29574	16311	?

Како је при грађењу једне модерне кланице од решавајућег утицаја на величину и цену њену број стоке, која се код нас коље сад, и која ће се клати доцније, можемо рачунати са довољном сигурношћу, да ће нам за београдску кланицу, постављену на најподеснијем месту са сточном пијацом, за сада за сам Београд требати највише 600.000 дин.

За ових 600.000 динара потребно је годишње ако рачунамо 6% интерес и 2% отплате, 48.000 динара, а толику ће суму кланица врло лако дати из својих прихода.

3. Водовод.

Питање о водоводу свршено је потпуно, јер већ имамо пројекат и тачан предрачун, по коме ће водовод стати 2,000.000 дин. *).

Чим се набави новац, водовод се може одмах одпочети. Сумњамо да у Београду има грађанина, који није на чисто са тим, да се водовод мора градити, (јер се данашња оскудина у води не може више трпети) и да се потреба у доброј и довољној води, за све приватне и јавне потребе, може подмирити само модерним водоводом.

Ако и овде рачунамо 6% годишње на име интереса и 2% отплате, онда нам за 2,000 000 треба 160.000 динара. Ова сума са сумом потребном за одржавање водовода, неће пасти на терет редовног буџета општинског, него ће грађење оптеретити, јер Београд и данас плаћа само за савску и дунавску воду на 200.000 динара. Свуда у свету водоводи изплаћују сами себе, па се по себи разуме да ће се морати и београдски водовод сам исплаћивати.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

*) Види штампане извештаје сталног одбора за извршење претходних радова за водовод вароши Београда.

ГРАЂЕЊЕ КАНАЛА

СТУДИЈА ТЕХНИЧКЕ КОМИСИЈЕ КАКО ДА СЕ ИЗВРШИ КАНАЛИЗАЦИЈА У БЕОГРАДУ.

(НАСТАВАК)

За ово прерађивање има више метода.

По једнима се додаје екскрементима пегашен креч и прах од угља или торфа, те тиме добија густа маса, која на ваздуху губи велики проценат воде и тиме постаје удеснија за ђубрење.

По другима, мешају се екскременти вап вароши заједно са ђубретом из кућа и са улица, па онда остави да на ваздуху што већи део воде испари.

Трећи опет снабдевају сваку кућу са нарочитим пећима у које екскременти долазе и чврсти делови сагоревају а мокраћа испари.

Неки опет излажу екскременте дестилацији и тиме добијају светлећи гас, са осталим споредним продуктима, као: амонијак, тер, олај и др.

На овај је начин осветљена гостионица код Париза у Бреслави.

Напоследку има их, који мешају екскременте са прашином од торфа, са струготинама и сличним отпадцима, па из те масе граде у форми цигала гориво, а пепео од тога, употребљују за ђубрење.

Да ли се и којом од тих метода збиља постизава какав приход, нема поузданих извештаја. У опште пак може се рећи, да се једва исплаћују и трошкови око прерађивања, а камо ли остали трошкови.

У кратко дакле, с обзиром што по овој системи остају људски екскременти, дуже или краће време у самом обиталишту, те тиме цуне просторе наших станова, штрудљивим и непријатним гасовима, као и стога што је зидање рупа или ћелица скупо, извожење ђубрета непријатно, скупо и за сабраћај по варошима неугодно, и што се поред тога морају градити канали за одвођење помија и метеорске воде, неможе се ова система извожења препоручити ни са хигијенске, ни са финансијске стране.

II. Система сеперације

У намери да се уклоне мане системе извожења, као и у оним случајевима где, из буди којих узрока и разлога, није могуће извршити систему спирања, поникле су разне системе за одвођење нечистоће, метеорске воде и подземне воде сваке за се.

Да укратко изложимо те системе.

1. Лирнурова диференцијална система.

Ова система, која до сада није још нигде потпуно извршена, састоји се из три врсте цеви по свима улицама.

Једна врста или група цеви служи специјално за одвођење садржине из нужника, друга за одвођење метеорске воде и воде која се по кућама употребљује, и напоследку трећа за одвођење подземне воде.

Сем тога, особина је ове системе и у самом начину одвођења екскремената из појединих кућа и из вароши, у намери да се они одрже у фришком стању и са што већом коришћу продају за ђубрење поља.

То одвођење врши се пнеуматичним путем на овај начин:

Цела се варош подели на неколико квартава или одељака, и у сваком кварту, обично на раскрсници главних улица, постави испод калдрме по један потпуно затворен гвозден резервоар, од тих резервоара гранају се, с једне стране по појединим улицама, цеви, у које улазе цеви из појединих зграда, односно њихових нужника; с друге стране, од сваког таквог резервоара иду шире цеви ван вароши у један велики резервоар, који је такође потпуно затворен.

Помоћу ваздушне црике, која се код главног резервара налази и коју покреће парна машина, црике се и разређује ваздух у главном резервоару и у цевима, које у исте улазе. Отварањем и затварањем одговарајућих славина на уличним и кућним цевима, разређује се ваздух и у појединим уличним резервоарима и у свима поменутих цевима тако, да услед притиска спољњег ваздуха, кроз седишта у нужницима, појури сва садржина из кућних и уличних цеви у уличне резервоаре, а одатле у главни резервоар.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

На тај начин чисте се сваког дана сви пужници, као што изгледа без икакве досаде, и садржина њихова уклања брзо из вароши, одакле се или товари у кола и по пољу расипље или се прерађује.

Ну, овај у принципу веома чист начин одвођења екскремената има таквих недостатака, због којих се ретко где и то само делимиче примењује. Тако, пре свега захтева се код овог начина брижљиво спајање појединих цеви и потпуна извежбаност и савесност при црењу ваздуха и отварању и затварању славина, јер и најмања повреда цеви или небрежење у раду, може учинити, не само цео начин илузорним по, као што се већ дешавало, може садржина из пужника узети обратан правац, па у место да иде у резервоаре, да јурне кроз седиште у сам пужник.

Даље овај начин одвођења захтева читаву фабрику за прерађивање екскремената и извештај број лица за продавање прерађених екскремената.

Сем тога, потребне су још две мреже цеви, једна за одвођење метеорске воде а друга за одвођење подземне воде.

С једне стране дакле, суфтилност самог начина одвођења екскремената, а с друге стране потреба још две мреже цеви и скупо одржавање истих, чини те ова система није ни са хигијенске ни са финансијске стране пробитачнија од осталих а нарочито не за оне вароши, које неби могле рачунати ни на какву продају прерађених екскремената.

2. Берлирова пнеуматична система

Ова система основана је на истом принципу на коме и Лирнурова, с том само изменом, што овде отпадају резервоари по појединим квартовима, али се међу тим свака зграда снабдева са два апарата, од којих један служи за пречишћавање или управо за прорешетавање садржине из пужника, а други за аутоматичка испражњавања те садржине у цеви, из којих се ваздух цре и кроз које се сва садржина одводи ван вароши.

Тиме већ, што поред осталих трошкова Лирнурове системе мора, по овој системи, свака зграда набављати још и поменути два апарата, и што, бар сваки осам дана, мора нарочита послуга прорешетавати садржину из пужника, не може се ни ова система као ни Лирнурова препоручити за канализацију целе вароши.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

РАДИ ОБЈАСЊЕЊА.

29. Мај 1890.

Питали су нас неки грађани: мисли ли општина да свих 10,000,000 дин. потребнога зајма узме од једном и то одмах?

Из отштампаних стенографских бележака одборске радње и записника одлука одборских, и из растурених извештаја техничко-финансијске комисије, сваки је грађанин имао прилику да се детаљно обавести о начину на који ће се зајам правити и употребити.

Свима се реформама не може једновремено приступити и по томе није потребно да општина цео зајам 10,000,000 од један пут дигне.

Не треба дакле ни мислити да ће општинска управа дизати непотребне суме па да јој новац безкорисно лежи.

Одлука одборска из седнице 20 Мар. т. г. гласи:

„Да се ради неодложног грађења водовода и што скоријега извршења осталих првенствено потребних вел. рефорама у престоници од општинског збора издејствује одобрење за 10,000,000 динара ефективних, које ће се (задужење) чинити кад се коме послу приступи и у колико се приходи за отплату зајма буду развијали.“

Ова одлука одборска даје свакоме најбоље објасњење.

Извори. Каквим ће се изворима општина послужити за амортизацију зајма, који ради извршења великих рефорама буде учињен, показано је у извештају техничко-финансијске комисије.

Поводом питања, које су нам учинили неки грађани напомињемо и на овом месту, да се трошарина неће заводити у целокупном пространству, него само за извесне предмете, па на тај начин прибирање њено стаће незнатних сума, пошто се не мораја установљавати станице и трошаринска материјална граница дуж градске међе.

На извесне предмете наплаћиваће се она у самом граду, по радњама и стоваринтима.

Разаслав. Извештај техничко-финансијске комисије ш ампан је у 5000 књижица и разаслав свима редакцијама, надлештвима за чиновнике и еснафима за све чланове. Исто тако растурен је и у грађанству.

Читаоци добијају тај извештај као прилог, пошто до дана збора цео није могао изаћи у листу.

Зборишта. Гласање на данашњем збору, врши се на овим местима:

а) за *кварт варошки* — у основној мушкој школи код саборне цркве (дубровачка улица).

б) за *кварт теразијски* — у теразијској м. школи (улица 2 јаблана).

в) за *кварт дорђолски* — у основној мушкој школи (душанова улица).

г) за *кварт савамалски* — у основ. муш. школи (савска улица преко пута кварта).

д) за *кварт палилулски* — у основној мушкој школи (школска улица) и

ђ.) за *кварт врачарски* — у основној мушкој школи пријеполска улица спрочу војне болнице).

ИЗ СТРАНИХ ОПШТИНА

Зајам вароши Букурешта. Општини букурешкој потребан је зајам од 16,000,000 дин. Упис је испео огромно већи. Тако уписано је у самој општини 12,000,000 динара, код Народне Банке 120,700,000 дин., код филијала Народне Банке 10,000,000 дин., код Румунске Банке 119,000,000 дин., код Банке Елиас 84,000,000 код Банке Зерленти 90,000,000 дин., код филијала Румунске Банке 3,500,000 дин. Свега 430,200,000 дин. Уписи, који не могу да се смање, износе само један милијун динара. Према томе, удео, који припада другим уписницима, износи само $3\frac{1}{2}\%$ од уписаних сума. Гаранција од 5% , коју уписници имају да положи при упису, износила би до 22 милијуна, т. ј. до 6 милијуна више него уписани зајам, кад би то јемство било стварно исплаћено. „Либерте Румен“ тврди, да је јемство положено само од оних, који су се уписали у „Народној Банци“ и у општини. Друге куће задовољиле су се са гаранцијом од $\frac{1}{2}\%$, а примани су уписници и без гаранције.

Зајам Софије. Општинске новине у Софији објављују у своме 46. броју од ове године уговор закљученога зајма од 10,000,000 динара, са лондонском банком „Anglo-Foreng.“

Зајам ће се употребити на водовод канализацију и подизање купатила првенствено.

Јавна захвалност

Г. Едија Були, трговац овдашњи, поклонио је 200 дин. општинској благајни с налогом да се поделе сиротињи београдској приликом венчања његова сина Бенцијона.

На овом лепом дару и племенитом помагању невољних, изјављује се г. Були најусрднија захвалност.

НАРЕДБА

Законом о замени у параграфу 364 казненога закона, који ступа у живот 17-ог ов. мес., прописано је:

а.) да се у недељне дане, као и на први дан Божића, на Богојављење, на Велики петақ, на Спасовдан, на Преображење и о свима народним празницима, који су у шематизму обележени, — не смеју држати отворене радње и дућани, нити у њима радити и пазаривати,

У остале празничне дане, који су у шематизму црвеним словима означени, не смеју се радње отворене држати нити у њима радити и пазаривати за време службе божје.

Ќафеције, механције, хлебари и месари, не могу држати отворене радње нити у њима радити за време службе божје.

Објављујући ово, Суд општине вар. Београда

наређује:

да се од сутра грађанство београдско управља по горе изложеним законским прописима.

Ко год се томе не буде одазвао, казниће се по закону.

Од стране суда општине вароши Београда 16. Маја 1890 год. АБр. 787

НАРЕДБА

Пошто све већма наступају топли дани, то се на основу 1 тачке 36 зак. о општинама

наређује:

да продавци пијачни од 1. Јуна т. г. могу на пијацама само до 11 час. пре подне држати оне производе који лако труле, а после тога доба морају их одмах са пијаце односити.

Ко се не буде повновао наредби, одговараће по §. 365. каз. закона.

Од стране Суда општине вар. Београда 16. Маја 1890. год. АБр. 369.

ТАКСЕ

за јавне забаве у општини београдској

I.

а. За свирање муш. оркестара по кафанама, баштама и т. д. од концерта до — — — — —	5 д.
б. За свирање са певањем вештака од 1 концерта —	5 д.
в. За свирање женског оркестра (Damen-Capelle) — —	20 д.

II.

а. За 1 игранку у локал. I-ог реда — — — —	30 д.
б. " 1 " " " II-ог " — — — —	20 д.
в. " 1 " " " III-ег " — — — —	15 д.

III.

а. За панораму на дан — — — — —	5—10 д.
б. Разне представе и показивање вештина, дневно	10—50 д.
в. за манажерје и музеуме — — — — —	5—15 д.
г. Циркус од преставе — — — — —	10—20 д.
д. За забаве „Тингл-Тангел“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од вечера — — — — —	50 д.

IV.

За друге врсте забаве које овде нису предвиђене решаваће општински Суд засебно.

НА ЗНАЊЕ

Никаква јавна забава у општини београдској не сме се давати без предходне дозволе општинскога суда. Догодили се да у коме локалу буде забава изненадно приређена газда од радње дужан је одмах сутра дан пријавити се накнадно општинском суду да таксу плати; но ово изузеће важиће само тада и тако, ако одиста није било времена да се предходно пријава учини.

Ко год се не би овог прописа придржавао поред наплате таксе, подврћиће се и казни.

Од стране Суда општине вар. Београда 23. маја 1890. АБр. 839

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. ДИМНИЧАРСТВО:

а). за чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0,40 д.
б). за неузидан шпархерд	0,40 "
в). за узидан "	0,80 "
г). за велики узидан шпархерд у гостионици	1,00 "
д). за чишћење димњака од два спрата	0,40 "
ђ). за чишћење простог димњака	0,20 "
е). за чишћење чункова до 2½ метра уједно са пењима	0,20 "
ж). за чишћење чункова од 2½ метра на више уједно са пењима	0,40 "
з). за паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	1,50 "

II. ИЗВОЖЊА БУБРЕТА:

а). за собу и кујну или мањи дућан са собом	0,20 "
б). 2—3 собе са кујном или већи дућан са собом	0,60 "
в). 4 и више соба са кујном или гостионица са кујном без штале	1,00 "

III. ПРАЖЊЕЊЕ ПОМИЈАРА И НУЖНИКА:

а). од кубног метра	10,00 "
б). од акова	0 50 "

IV. ПСЕТАРИНА:

а). марка за пашче једном за свагда	3,00 "
б). марка за кују	6,00 "
в). обнављање изгубљене марке стаје половину цене	

V ГРОВАРИНА:

а). гроб за децу	7 дин.
б). гроб за одрасле	12 "
в). мада гробница	555 "
г). већа гробница	967 "
д). велика гробница	1207 "

VI. МРТВАЧКА КОЛА:

а). мртвачка кола стара са 2 коња	12,90 д.
б). мртвачка кола нова са 2 коња	36,90 "
в). мртвачка кола нова са 4 коња	72 "

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.